

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelma

Perustelumuistio JTS 2025–2028

23.9.2024

Sisältö

1	Tausta ja tavoite.....	3
2	Valmisteluprosessi	4
3	Tuottavuustoimenpiteet	5
	3.1 Perustoimintamenot.....	5
	3.2 Toimintamenojen erillismenot ja avustukset.....	6
	3.3 Tilojen käytön tehostaminen.....	8
	3.4 Tulojen lisääminen.....	9
4	Tuottavuusohjelman toimeenpano ja aikataulutus	10

1 Tausta ja tavoite

Hallitusohjelman mukaisesti julkisen hallinnon tuottavuusohjelma toimeenpannaan vuodesta 2025 lukien siten, että määrärahataso alenee yhteensä 243 milj. euroa vuoteen 2027 mennessä. Opetus- ja kulttuuriministeriön osuus vähennyksestä on 14,6 milj. euroa vuonna 2025, 17,3 milj. euroa vuonna 2026 ja 23,6 milj. euroa vuodesta 2027 lukien. Hallitusohjelman mukaisesti säästötoimet on tarkoitettu kohdennettaviksi ensisijaisesti toimintamomenteille.

Aikataulullisesti tuottavuusohjelman mukaiset säästötoimenpiteet on tarkoitus sisällyttää valtiovarainministeriölle 18.1.2024 toimitettavaan vuosien 2025–2028 julkisen talouden suunnitelmaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tuottavuusohjelma on laadittu valtiovarainministeriön asettaman tuottavuusohjelman kehittämishankkeen linjausten mukaisesti. Työryhmälle on asetettu erillisinä toimenpidekokonaisuuksina digitalisaation ja sähköisen asioinnin mahdollisuuksien hyödyntäminen sekä julkisen sektorin tilaohjelman toimeenpano. Toimenpiteissä tarkastellaan kuntien, hyvinvointialueiden ja valtion tason toimenpiteitä. Tuottavuustavoitteiden saavuttamiseksi kukin ministeriö laatii oman hallinnonalansa toimenpiteet sisältävän tuottavuusohjelman. Työryhmän toimeksiannon mukaisesti ministeriökohtaiset ohjelmat voivat sisältää mm. maksullisen toiminnan tulojen kasvattamista (ja vastaavasti määrärahojen vähentämistä), toimintojen ja tehtävien lopettamisia ja prosessien tehostamisia. Kokonaisuus sisältää valtion virastojen toimintamenojen lisäksi toimintameno-tyyppejä menoja sekä muita kulutusmenoja. Työryhmän toimeksiannon perusteella kokonaisuudessa huomioidaan digitaalisuus ensin -kokonaisuuden sekä valtion tilaohjelman tuottamat säästöt hallinnonalojen toimintamenoihin. Työryhmä tulee tarkastelemaan myös konsernipalveluita tuottavia toimijoita, kuten Senaatti-kiinteistöjen toimintaa. Hankkeen toimikausi kestää keväälle 2024.

Tuottavuusohjelman yhteydessä on huomioitava, että useilla opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastoilla on kehyslitystarpeita perustoimintamenojen ja muiden välttämättömien kehittämishankkeiden toteuttamiseen yhteensä noin 6–10 milj. euroa. Tuottavuusohjelma valmistelun lähtökohtana on, että mainittujen lisätarpeiden edellyttämistä sopeuttamistoimenpiteistä vastaa jokainen virasto itsenäisesti, mikäli niihin ei sisällytetä kevään 2024 kehyspäätöksen yhteydessä uusia lisämäärärahoja.

2 Valmisteluprosessi

Valmisteluprosessi on toteutettu siten, että perustoimintamenojen lisäksi on kartoitettu toimintamomentailla tai muilla momenteilla olevia toimintameno-olenteisia käyttökohteita ja avustuksia, joita olisi mahdollista vähentää tai luopua niistä kokonaan. Tuottavuustoimenpiteitä on mahdollista kohdistaa käyttökohteisiin, joissa valtion rahoitus ei ole välttämätöntä hallinnonalan peruspalveluiden tai muiden hallinnonalan keskeisten palveluiden järjestämiseksi. Tällaisia rahoituskohteita ovat mm. sellaiset kertaluonteiset menokohteet, joiden piiriin pääsee joka tapauksessa vain rajattu määrä hakijoita ja jossa toiminnassa julkisen rahoituksen osuus on vähäinen. Myös sellaiset rahoituksen käyttökohteet, joissa pääosa rahoituksesta on jo tällä hetkellä muuta kuin julkista ja palvelun käyttäjien omaa rahoitusta, voivat olla tuottavuustoimenpiteiden kohteena. Lisäksi vaihtoehtoisina säästökohteina on selvitetty sellaisia rahoituksen käyttökohteita, joita rahoitetaan myös muilla valtion talousarvion avustuksilla tai perusrahoituksella.

Tuottavuusohjelman valmistelutyö on tehty ministeriön ja hallinnonalan virastojen yhteistyönä.

Säästökohteiden valinnassa ja ajoituksessa on huomioitu säästöjen aikataulu vuoden 2025 alusta lukien, jonka vuoksi kehyksen alkuvaiheen toimenpiteiden tulee olla vaikutuksiltaan välittömiä. Vaikutuksiltaan pidemmän aikavälin hankkeet ajoittuvat kehyskauden loppupuolelle. Sellaisia ovat mm. virastojen perus-toimintamenoihin kohdistuvat säästöt, joiden toteuttamisessa voidaan hyödyntää henkilöstösuunnittelun mahdollisuuksia eläkepoistuman yhteydessä.

Esitettyjen toimenpiteiden arvioidaan parantavan toiminnallista tehokkuutta, selkeyttävän eri rahoitusmuotojen ja rahoittajien välistä työnjakoa, ja parantavan hallinnonalan toiminnan kustannusvastaavuutta vaarantamatta hallinnonalan strategisten tavoitteiden saavuttamista.

Sivistyshallinto 2030 -hanke ja tuottavuusohjelma

Sivistyshallinto 2030 -muutosohjelma valmistui syksyllä 2022 ja se sisälsi esityksiä ministeriön hallinnonalan virastojen tuottavuuden parantamiseksi yhteisiä palveluita ja prosesseja kehittämällä. Keskeinen esitys on sivistyshallinnon virastorakenteen uudistaminen siten, että virastorakenne muodostuu jatkossa viidestä kokonaisuudesta. Hallitusohjelmaan on kirjattu, että hallituksen tavoitteena on selkiyttää opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan kuuluvaa virastorakennetta, keventää päällekkäistä hallintoa ja vahvistaa virastojen tuloksellista ohjausta Sivistyshallinto 2030 -loppuraportin suuntaisesti huomioiden nykyisten yksiköiden erilaiset tehtävät.

Sivistyshallinto 2030 -hankkeen yhteydessä toteutettavat kehittämistoimenpiteet tukevat tuottavuusohjelman tavoitteita. Hankkeen toimenpiteiden perusteella ei ole saavutettavissa mainittavia menosäästöjä kuluvalle vaalikaudella, mutta toimenpiteet tukevat perustoimintamenojen ja siirtomenojen vähentämisen edellyttämää uudistamistyötä. Sivistyshallinto 2030 -hankkeen

yhteisiä palveluita ja ohjausta koskeva valmistelutyö käynnistyi alkuvuodesta 2023. Sivistyshallinto 2030 -uudistushanke on käynnistynyt lokakuussa 2023 ja siinä toimeenpannaan Sivistyshallinto 2030-muutosohjelman pohjalta virastorakenteen uudistus, digitalisaation edistämiseen liittyvät uudistuksia sekä yhteisiin palveluihin ja ohjaukseen liittyvät kehittämistoimet. Tarkoitus on, että uusi virastorakenne aloittaa toimintansa vuoden 2026 alusta.

3 Tuottavuustoimenpiteet

3.1 Perustoimintamenot

Hallinnonalan virastojen ja ministeriön perustoimintamenot ovat yhteensä noin 160 milj. euroa vuodessa ja virastojen palveluksessa on yhteensä noin 1 700 henkilöä. Perustoimintamenot koostuvat pääsääntöisesti palkkamenoista, joiden osuus on noin 70 %. Lisäksi tietojärjestelmät, hankintamenot ja keskitettyjen palveluiden kustannukset ovat merkittäviä menoeriä. Tilojen osalta virastot ovat pääsääntöisesti Senaatin tiloissa ja toimintamomenteilta ei rahoiteta vuokratilakustannuksia.

Mikäli tuottavuusohjelman mukaiset säästöt toteutettaisiin kokonaisuudessaan perustoimintamenoihin, tarkoittaisi se noin 400 henkilön palkkamenojen vähentämistä. Lisäksi on huomioitava, että hallinnonalan virastojen toimintamenoissa on muutoinkin noin 8–10 milj. euron kestävyysvaje, mikä tarkoittaa laskennallisesti noin 100–150 henkilön vähentämistarvetta.

Perustoimintamenoissa tuottavuushyötyjä on suunniteltu saavutettavan valtionavustusprosessien tehostamisesta sekä pidemmällä aikavälillä jossain määrin hallinnonalan yhteisten palveluiden tehostamisesta virastorakenneuudistuksen johdosta. Lisäksi on laskettu yleinen 1,5 % tuottavuustavoite kaikille virastoille vuodelle 2026 sekä 3 % tavoite vuodesta 2027 lukien. Tavoite liittyy ajallisesti sivistyshallinnon uuden virastorakenteen käynnistymiseen. Kolmen prosentin säästötavoite vastaa vuositasolla euromääräisesti noin 5,5 milj. euron menosäästöä.

Tuottavuusohjelman säästön toteuttaminen perustoimintamenoista tarkoittaisi pääsääntöisesti henkilöstömenojen vähentämistä, mikä voidaan toteuttaa luopumalla tietyistä tehtävistä tai kehittämällä tuottavuutta siten, että nykyiset tehtävät hoidetaan pienemmällä resursseilla.

Perustoimintamenoihin kohdistettavan tuottavuustavoitteen mukainen 2,6 milj. euron ja 5,5 milj. euron menovähennys tarkoittaa laskennallisesti vuonna 2026 noin 40 henkilön ja vuodesta 2027 lukien noin 80 henkilön vähentämistä. Tarkemman arvion tekeminen edellyttäisi virastokohtaisten htv-kustannusten huomioimista. Vuoden 2027 tasossa määrä vastaa noin 5 %:n osuutta koko konsernin henkilöstön määrästä. Mahdolliset henkilöstömenoihin kohdistuvat säästötavoitteet toteutetaan strategisen henkilöstösuunnittelun avulla. Suunnittelussa tulee huomioida organisaation ydintoimintoihin käytetty henkilöstöresurssi sekä mahdolliset toiminnot, joita on mahdollista supistaa, keskittää tai lakkauttaa tai joiden toimintaa voidaan tehostaa

hyödyntämällä esimerkiksi valtionhallinnon yhteisiä toimintatapoja ja palveluita. Luonnollisen poistuman hyödyntäminen on ensisijainen keino hallita henkilöstövähennystarpeita ilman irtisanomisia. Organisaatioissa tulee pitkäjänteisellä henkilöstösuunnittelulla varautua poistumaan sekä tehtäväjärjestelytarpeeseen. Tuottavuusohjelmassa tullaan seuraavissa vaiheissa kartoittamaan ministeriön ja sen hallinnonalan henkilöstörakennetta, toimintoja ja niihin käytettyjä henkilötyövuosia sekä niiden tehtävien tunnistamista, joista voidaan luopua tai joissa resursseja voidaan vähentää tai tuottavuutta kehittää.

Valtionavustusprosessin kehittämisessä valtiovarainministeriön laskelman mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriön tuottavuuspotentiaali olisi yhteensä 4,8 milj. euroa. Laskelmassa on huomioitu 58 henkilötyövuoden mukaisen resurssin vähentämismahdollisuus sekä osittain tietojärjestelmään liittyvät säästöt.

Valtionavustusten säästöjen aikataulut on suunniteltu siten, että ensimmäiset vaikutukset tulisivat voimaan vuodesta 2026 lukien. Tuottavuushyödyt kohdistuvat valtionavustuksia myöntäville virastoille (ministeriö, Opetushallitus, Suomen Akatemia, Taiteen edistämiskeskus ja Museovirasto) ja ne edistävät perustoimintamenojen säästötavoitteen saavuttamista.

Lisäksi valtionavustusten valvonnan tehostamisella ja avustusten tehokkaammalla käytöllä on mahdollista saavuttaa tuottavuushyötyjä arviolta 0,8 milj. euroa. Säästö kohdistuisi koulutuksen ja tieteen valtionavustuksiin vuodesta 2027 lukien.

Digitalisaation, sähköisen asioinnin ja tekoälyn mahdollisuuksien hyödyntäminen hallinnon kehittämisessä edesauttavat myös perustoimintamenoihin sisältyvien säästötavoitteiden saavuttamista.

3.2 Toimintamenojen erillismenot ja avustukset

Toimintamenojen erillismenoilla tarkoitetaan toimintamenomenteille sisältyviä muita kuin perustoimintamenoja. Niitä ovat ensisijaisesti tietyt yksityiskohtaisiin käyttökohteisiin sidotut avustukset sekä sellaiset hankinnat tai toiminnan tukeminen, jotka eivät sisälly viraston perustehtävien toteuttamiseen.

Opetustoimen henkilöstökoulutus

Opetustoimen henkilöstökoulutusta rahoitetaan vuosittain 14,7 milj. eurolla Opetushallituksen toiminta-menomomentilta 29.01.02. Rahoitus myönnetään valtionavustuksina. Avustus myönnetään pääosin henkilöstökoulutusta järjestäville yliopistoille ja ammattikorkeakouluille. Pieni osa hakijoista on yksityisiä palveluiden tuottajia sekä kuntia tai muita opetuksen järjestäjiä. Avustuspäätöksiä tehdään vuosittain noin 350–500.

Opetustoimen henkilöstökoulutus ja täydennyskoulutus tulee toteuttaa opetuksen ja koulutuksen järjestäjien omalla rahoituksella maksullisena palvelutoimintana. Henkilöstökoulutuksen valtionavustusten myöntöprosessissa haasteena on riittävän laadukkaiden hakemusten saaminen, jonka vuoksi on jouduttu järjestämään lisähakuja. Lisäksi myönnetystä rahoituksesta on tullut vuosittain palautuksia, koska koulutukseen osallistujia ei ole ollut riittävästi tai keskeyttämisprosentti on ollut korkea. Myöskään kaikki myönteisen avustuspäätöksen saaneet eivät ole ottaneet rahoitusta vastaan, jotkut hankkeet eivät ole käynnistyneet lainkaan tai koulutukset on toteutettu huomattavasti suunniteltua suppeammassa muodossa.

Opetustoimen henkilöstökoulutuksen rahoitusjärjestelmä on alun pitäen perustunut aikaisempaan opetustoimen kurssikeskusten rahoitusjärjestelmään. Rahoitusmuodolla ei ole nykymuodossaan tavoitteen mukaista vaikuttavuutta. Henkilöstön täydennyskoulutus on kuntien ja muiden opetuksen järjestäjien vastuulla. Lisäksi hallituskaudella toteutettavien uudistusten yhteydessä on tarkoitus varata opetuksen järjestäjille rahoitusta täydennyskoulutuksen järjestämiseen.

Osana tuottavuusohjelman toimenpiteitä opetustoimen henkilöstökoulutuksen erillisistä määrärahoista luovutaan kokonaisuudessaan vuodesta 2025 lukien.

Kansainvälinen toiminta

Kansainväliseen toimintaan kohdistuvat säästöt toimeenpannaan vuodesta 2027 lukien. Säästöjen yhteissumma 875 000 €.

Suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistäminen

Suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistämiseen osoitetaan vuosittain 1,6 milj. euroa avustuksia Opetushallituksen toimintamomentilta 29.01.02. Määräraha käytetään erityisesti Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestämiseen ja tunnettuuden lisäämiseen. Määrärahalla on tuettu myös ulkomailla palvelevien yliopisto-opettajien sekä muiden asiantuntijoiden palkkaamista. Pääosa määrärahasta käytetään Suomesta ulkomaille lähetettyjen lehtoreiden palkkauskuluihin. Määrärahan vaikuttavuus on epäselvä.

Avustuksen käyttöä tehostetaan ja samalla avustuksen määrää vähennetään noin 30 %, mikä vastaa 480 000 € säästöä.

Opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihto sekä virkamiesvaihtoon myönnettävät stipendit, apurahat ja avustukset

Osana tuottavuusohjelmaa lakkautetaan kaksi ohjelmaa.

- EDUFI-Maaohjelmat. Maaohjelmat on suunnattu EU:n ulkopuolisiin maihin, joissa Opetushallituksella on yhteistyökumppani. Harjoitteluohjelmat ovat olleet eri aloilta tuleville

opiskelijoille. Harjoittelupaikat on etsinyt hakijan profiilin mukaan yhteistyöorganisaatio. Kohdemaita on ollut Kiinassa, Intiassa ja Latinalaisessa Amerikassa. Lakkautetaan ohjelmat liian työntensiivisinä ja vaikuttavuudeltaan heikkoina. Säästö 130 000 €.

- Suomi-kodit. Opetushallitus on välittänyt terveydenhuoltoalan harjoittelijoita eri maissa sijaitseviin Suomi-koteihin, jotka tarjoavat vanhuspalveluita suomalaisille ulkomailla. Ohjelma on pieni ja sen kautta on voitu tarjota vain muutama harjoittelupaikka. Pyritään hoitamaan jatkossa tarvittaessa yhteistyössä oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa. Säästö 20 000 €.

EU:n ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamien hankkeiden ja ohjelmien kansallinen rahoitus, monenkeskinen ja kahdenvälinen yhteistyö

Osana tuottavuusohjelmaa alennetaan Erasmus-ohjelman kansallista rahoitusosuutta. Säästö 180 000 €.

Lisäksi lakkautetaan Sukukansa-apurahaohjelma. Ohjelma on pieni ja sen pääkohderyhmä on koostunut venäläisistä maisterivaiheen opiskelijoista ja jatko-opiskelijoista. Säästö 65 000 €.

3.3 Tilojen käytön tehostaminen

Museoviraston tilakustannukset

Museoviraston toimintamenomomentille (29.01.12) ja Museoviraston hallinnoimalle erilliselle tilakustannusmomentille (29.80.20) sisältyy vuokramenoja yhteensä noin 30 milj. euroa (29.01.12 > 10,6 milj. euroa ja 29.80.20 > 19,4 milj. euroa). Lisäksi Museovirastolla on omassa hallinnassa ja korjausvastuulla Seurasaaren ulkomuseon rakennusomaisuus ja Museolaivoja, joiden korjauksia rahoitetaan momentilta 29.80.75 (1,15 milj. euroa). Vuokrat ja muut toimitilakustannukset ovat 55–60 % Museoviraston bruttomenoista.

Museoviraston vuokraamat Senaattikiinteistöjen omistuksessa olevat kohteet voidaan jakaa pääosin kahteen kokonaisuuteen; toiminnallisiin kohteisiin (29.01.12) sekä kulttuuri- ja nähtävyyshäköhteisiin (29.80.20). Lisäksi on joitakin lyhytaikaisia vuokrasopimuksia, väistötiloja jne.

Toiminnalliset kohteet (Museoviraston toimintamenomomentti 29.01.12)

- Suomen Merimuseo Merikeskus Vellamossa, Kotkan kaupunki
- Kokoelma- ja Konservointikeskus, Yksityinen
- Museoviraston Keskusvarasto, Yksityinen, luovutaan 12/2024
- Sturenkatu 2a, Yksityinen, luovutaan 10/2025

Toiminnallisten kohteiden osalta Museovirastolla on käynnissä tilavähennysohjelma, jonka yhteydessä tiloja vähennetään siten, että momentilta jää maksettavaksi Suomen Merimuseon tilat (vuokrasopimus vuoteen 2048) ja Kokoelmakeskuksen tilat (vuokrasopimus vuoteen 2039).

Muista edellä mainituista kohteista on tehty luopumispäätökset. Kulttuuri- ja nähtävyyshoiteet on vuokrattu Senaattikiinteistöiltä ja ne ovat luonteeltaan lähes kaikki luokiteltu kulttuurihistoriallisesti valtiolle strategisiksi kohteiksi. Näihin kohteisiin myös pääosa Museoviraston vuokramenoista kohdistuu. Museokohteista 9 on Museoviraston omassa avoinnapidossa, loput ovat joko kumppaneiden avoinna pitämiä tai niitä ei pidetä avoinna yleisölle. Muiden avoinna pitämiä kohteita ovat mm. Ainola, Runebergin koti, Turun Linna ja Lamminahon talo.

Museoviraston kiinteistöjen hallinnan ja vuokrauksen nykyinen toimintamalli, jossa kiinteistöt siirrettiin kokonaisuudessaan Senaatin ja Metsähallituksen omistukseen, toteutettiin vuoden 2014 alusta lukien. Siihen saakka Museovirasto oli kiinteistöhaltijavirasto. Kun huomioidaan Museoviraston kiinteistöillä sijaitsevien rakennusten erityispiirteet suojeltavina kohteina, niiden ylläpitämisen edellyttämä erityisosaaminen ja korkeat ylläpito- ja korjauskustannukset, Museoviraston ja Senaatin välistä työnjakoa kiinteistönhallinnassa tulisi arvioida uudelleen.

Museoviraston ja Suomenlinnan hoitokunnan yhdistämistä on ehdotettu osana Sivistyshallinto 2030 -uudistushanketta. Tämä toisi huomattavia synergiaetuja ja taloudellisia säästöjä, jos Senaatille aikaisemmin siirrettyjä kohteita päätettäisiin palauttaa samassa yhteydessä Museoviraston hallinnoitavaksi. Suomenlinnan hoitokunnalla on olemassa oleva ylläpito- ja rakennuttamisorganisaatio, johon tukeutuen ja jota kehittäen voitaisiin Senaatilta siirtyvät kohteet ottaa haltuun. Lisäksi Museovirasto on tähänkin asti hoitanut Senaatilta vuokrattujen kohteiden muut kuin kiinteistönhoidon ylläpitokustannukset (siivous, vartiointi, turvallisuus, sähköt).

Palauttamalla Museoviraston haltijaviranomaisasema olisi mahdollista saavuttaa vähintään 1,5 miljoonan euron vuosittaiset säästöt. Säästöt syntyisivät Museoviraston alhaisemmista hallinnointikuluista, vuokrankorotusten poistumisesta sekä investointitason jäädyttämisestä. Aikataulullisesti mahdollinen muutos olisi tarkoituksenmukaisinta tehdä samassa yhteydessä Museoviraston ja Suomenlinnan hoitokunnan suunnitellun yhdistäminen kanssa vuoden 2026 alussa. Museovirastolle siirrettäisiin takaisin valitut kulttuurihistoriallisesti strategiset kohteet Senaatti-kiinteistöiltä ja luovutettavaksi suunnitellut kohteet jätettäisiin Senaatti-kiinteistöille myytäväksi eteenpäin.

3.4 Tulojen lisääminen

Tulojen lisääminen liittyy tiettyjen virastojen toimintojen maksujen korottamiseen tai maksullisuuden piirissä olevien toimintojen määrälliseen laajentamiseen. Esitetyillä toimilla ei arvioida olevan merkittäviä negatiivisia vaikutuksia hallinnonalan strategisten tavoitteiden kannalta.

Suomenlinnan hoitokunnan esityksen mukaisesti vuokratuloja olisi mahdollista korottaa enimmillään 0,2 milj. euroa vuositasolla. Vuokratulojen nostamista perustelee se, että vuokrat alittavat markkinaehtoisien tason eikä vuokra-asumisen tukeminen julkisin varoin ole tarkoituksenmukaista eikä toiminta ole muutoinkaan opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan ydintointia.

4 Tuottavuusohjelman toimeenpano ja aikataulutus

Toimenpide	Momentti	2025	2026	2027
Toimintameno-tyyppiset tuet ja avustukset	-	-	-	-
Opetustoimen henkilöstökoulutus, lakkauttaminen	29.01.02	-14,6	-14,7	-14,7
Kansainvälinen toiminta - lakkautettavat: EDUFI-maaojelmät, Suomi-kodit-ohjelma, Sukukansa-apurahaohjelma - määrärahan alentaminen: suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistäminen, Erasmus kansallinen rahoitus	-	-	-	0,9
Tilakustannukset	-	-	-	-
Museoviraston tilahallinnon uudistaminen 1)	29.80.20			-1,5
Tulot	-	-	-	-
Suomenlinnan hoitokunnan vuokratulojen nostaminen	29.01.11	-	-	-0,2
Valtionavustustoiminnan tehostaminen	-	-	-	-
Koulutuksen ja tutkimuksen avustusten käytön valvonnan tehostaminen	29.10., 20., 40.	-	-	-0,8
Perustoimintamenot 2)	-	-	-	-
Perustoimintamenojen käytön tehostaminen 1,5 % vuonna 2026 ja 3 % vuodesta 2027 lukien (mm. valtionavustustoiminta, digi, tekoäly, sähköinen asiointi)	29.01.01-29.01.14	-	-2,6	-5,5
Yhteensä	-	-14,6	-17,3	-23,6

1) Mikäli tilahallinnon uudistaminen ei toteudu, säästö kohdistetaan eri momenteille vuosien 2027–2030 JTS-valmistelun yhteydessä.

2) Tuottavuusohjelman valmistelussa ei ole huomioitu perustoimintamenoihin sisältyviä kehyslitystarpeita. Ministeriön selvityksen perusteella virastojen perustoimintamenot sekä virastojen välttämättömiksi ilmoittamat määrärahalisäykset ylittävät vuosien 2024–2027 kehystason vuositasolla noin 8–12 milj. eurolla. Sen edellyttämistä sopeuttamistoimista jokainen virasto vastaa omilla toimenpiteillään hallitusohjelman mukaisen tuottavuusohjelman lisäksi.

Kevään 2024 JTS-riihen lisätoimien toteutus

Vuosien 2025–2028 julkisen talouden suunnitelman yhteydessä päätettiin toimintamenojen lisäsäästöistä siten, että opetus- ja kulttuuriministeriölle vuodelle 2025 lisättiin uusia säästöjä 15,2 milj. euroa, josta 6,4 milj. euroa oli kertaluonteista ja 8,8 milj. euroa pysyvää säästöä.

Hallitusohjelman mukaisen tuottavuusohjelman säästö on 23,6 milj. euroa vuoteen 2027 mennessä. Kevään 2024 riihessä tehdyn 8,8 milj. euron pysyvän lisäyksen jälkeen toimintameno-säästöjen pysyvä kokonaismäärä on 32,4 milj. euroa vuodesta 2027 lukien.

Vuoden 2025 osalta JTS-riihessä päätetty lisäsäästö toteutetaan siten, että 5,2 milj. euroa jaettiin virastoille perustoimintamenojen suhteessa ja 10 milj. euroa toteutettiin vähentämällä kertaluonteisesti Opetushallituksen kunnille ja toisen asteen koulutuksen järjestäjille myöntämiä valtionavustuksia.

Kevään 2024 JTS-riihessä päätetystä pysyvästä 8,8 milj. euron säästöstä virastoille vuodelle 2025 osoitettu 5,2 milj. euron säästö toteutetaan myös jatkossa pysyvänä. Säästö toteutetaan lisäämällä virastojen toiminnan tuottavuutta mm. Sivistyshallinto 2030 uudistukseen sisältyvän virastorakennemuutoksen yhteydessä.

Vuodesta 2026 lukien vielä kohdentamaton 3,6 milj. euron säästö toimeenpannaan siten, että osa vuoden 2025 10 milj. euron valtionavustusten säästöistä on pysyvää.